

คู่มือโครงการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ
กิจกรรมพัฒนาพื้นที่พิเศษอย่างยั่งยืน

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (15) ด้านพลังทางสังคม
 - แผนแม่บทย่อย การเสริมสร้างทุนทางสังคม

2. หลักการและเหตุผล

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ เป็นโครงการที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานพระราชดำริไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์สภาพป่าพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ขยายพันธุ์พืชหายากหรือใกล้สูญพันธุ์ และเป็นศูนย์การเรียนรู้ในการทำการเกษตรบนพื้นที่สูงอย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นตัวอย่างแก่เกษตรกร รวมทั้งส่งเสริมการทำการเกษตรให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และเพื่อความมั่นคงปลอดภัยของพื้นที่ชายแดน ปลุกฝังให้ราษฎรในพื้นที่มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้คนอยู่กับป่าได้อย่างยั่งยืน

กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมสนองงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ พร้อมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพทางการเกษตรและการดำเนินชีวิต โดยดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย น่าน พะเยา กำแพงเพชร และจังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเอง พัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ลดรายจ่าย และมีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อให้เกษตรกรน้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติและได้ผลจริง
- 3.2 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรแก่เกษตรกรบนพื้นที่สูง ให้เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเองและการดำเนินชีวิตได้จริง
- 3.3 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ลดรายจ่าย มีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

4. เป้าหมาย

เกษตรกร จำนวน 500 ราย

5. สถานที่ดำเนินการ

พื้นที่ 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา น่าน กำแพงเพชร และจังหวัดพิษณุโลก รวม 18 แห่ง ดังนี้

5.1 ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ (เกษตรที่สูง) ดำเนินการในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ 8 แห่ง ได้แก่

- 1) สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากพระราชดำริบ้านแพกแซม
 - บ้านแพกแซม หมู่ที่ 1 ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่
- 2) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริห้วยแม่เกี๋ยง
 - บ้านห้วยแม่เกี๋ยง หมู่ที่ 13 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
- 3) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยอมพาย
 - ดอยอมพาย หมู่ที่ 9 บ้านเซโกษา ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
- 4) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านเสาแดง
 - บ้านเสาแดง หมู่ 7 ตำบลแจ่มหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
- 5) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยม่อนล้าน
 - ดอยม่อนล้าน บ้านอาแย หมู่ที่ 3 ตำบลป่าตุ่ม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
- 6) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริห้วยเมืองงาม
 - บ้านห้วยเมืองงาม หมู่ 10 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่
- 7) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านนาเกียน
 - บ้านนาเกียนหมู่ที่ 3 ตำบลนาเกียน อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่
- 8) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยแบแล
 - ดอยแบแล บ้านขุนอมแฮด หมู่ที่ 5 ตำบลแม่หลวง อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

5.2 ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเชียงราย (เกษตรที่สูง) ดำเนินการในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จังหวัดเชียงราย 4 แห่ง ได้แก่

- 1) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านปางขอน
 - บ้านปางขอน หมู่ที่ 7 ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
- 2) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านธารทอง
 - บ้านธารทอง หมู่ที่ 7 ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
- 3) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านห้วยหวกป่าโซ
 - บ้านห้วยหวก-ป่าโซ หมู่ที่ 9 ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
- 4) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยบ่อ
 - บ้านลอบือ หมู่ที่ 13 ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

5.3 ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดพะเยา (เกษตรที่สูง) ดำเนินการในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จังหวัดน่าน 3 แห่ง และจังหวัดพะเยา 1 แห่ง ได้แก่

- 1) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภูพยัคฆ์
 - บ้านน้ำรีพัฒนา หมู่ที่ 12 ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
- 2) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านสบขุน
 - บ้านสบขุน หมู่ที่ 7 ตำบลปาคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน
- 3) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านสะจุก-สะเกี้ยง
 - บ้านสะจุก หมู่ที่ 7 และบ้านสะเกี้ยง หมู่ที่ 8 ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
- 4) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านสันติสุข - ขุนกำลัง
 - บ้านขุนกำลัง หมู่ที่ 4 และบ้านสันติสุข หมู่ที่ 7 ตำบลขุนควร อำเภอปง จังหวัดพะเยา

5.4 ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดตาก (เกษตรที่สูง) ดำเนินการในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จังหวัดกำแพงเพชร 1 แห่ง และจังหวัดพิษณุโลก 1 แห่ง ได้แก่

- 1) สถานีพัฒนาการเกษตรตามพระราชดำริบ้านป่าคา
 - บ้านป่าคา หมู่ที่ 8 ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
- 2) สถานีพัฒนาการเกษตรตามพระราชดำริภูซัด ภูเมี่ยง ภูสอยดาว
 - ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

มุ่งเน้นให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการเพิ่มผลผลิตการผลิตและประสิทธิภาพการผลิตด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูงแบบผสมผสาน เช่น มะคาเดเมีย กาแฟ อะโวคาโด ไม้โตเร็ว หรือพืชผัก เพื่อให้มีรายได้ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีวิธีดำเนินการดังนี้

1) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร (เกษตรที่สูง) ร่วมประชุมกับคณะทำงานโครงการฯ ในการพิจารณาคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายและเกษตรกรให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของโครงการ ดำเนินการวิเคราะห์ชุมชน (พื้นที่ คน สินค้า) จากปัญหาด้านการเกษตร ความต้องการของเกษตรกร และสภาพภูมิสังคม ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน

2) จัดทำแผนและหลักสูตรการฝึกอบรมที่เหมาะสม จากการวิเคราะห์ชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการผลิตทางการเกษตรตามบริบทของพื้นที่ โดยเป็นหลักสูตรที่มาจากผลงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ในการเพิ่มผลผลิตการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต ภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เน้นให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะที่เหมาะสม สามารถนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้ และพร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตัวอย่างหลักสูตร เช่น

- (1) หลักสูตรการจัดการฟาร์ม
 - (2) หลักสูตรระบบการทำการเกษตรบนพื้นที่สูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น เกษตรผสมผสาน วนเกษตร การปลูกพืชหมุนเวียน เกษตรแบบประณีต
 - (3) หลักสูตรการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบ Climate Change
 - (4) หลักสูตรการจัดการเทคโนโลยีนวัตกรรมทางการเกษตร
 - (5) หลักสูตรการปลูกผักในโรงเรือน
 - (6) หลักสูตรการปลูกพืชภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และเกษตรอินทรีย์ (Organic Thailand)
 - (7) หลักสูตรการจัดการดินและการใช้ปุ๋ยตามความต้องการของพืช
 - (8) หลักสูตรการผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ และการผลิตปุ๋ยพืชสด
 - (9) หลักสูตรการควบคุมและการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช
 - (10) หลักสูตรการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว
 - (11) หลักสูตรการบริหารจัดการ เช่น การตลาด และความเสี่ยงด้านการผลิต เป็นต้น
- 3) นำเกษตรกรมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามแผนการฝึกอบรมที่กำหนด
- 4) ติดตาม ให้คำแนะนำ และประเมินผลระดับการเรียนรู้และยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ขอให้ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร (เกษตรที่สูง) ดำเนินการประเมินเกษตรกรทุกรายที่เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ฯ โดยการทำแบบทดสอบทั้งก่อน (Pre - Test) และหลัง (Post - Test) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ฯ

6.2 ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เน้นการปลูกพืชทางเลือก โดยการปรับเปลี่ยนชนิดพืชบนพื้นที่สูง จากพืชเชิงเดี่ยวเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูงแบบผสมผสาน เช่น กาแฟ อะโวคาโด มะคาเดเมีย ไม้โตเร็ว หรือพืชผัก โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1) กำหนดพื้นที่เป้าหมายจากเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ เพื่อส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ โดยวิเคราะห์ชุมชน (พื้นที่ คน สินค้า) คำนึงถึงความเหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ รายละเอียดไม่เกิน 2 ไร่ **โดยต้องไม่เป็นเกษตรกรที่ได้รับคัดเลือกให้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรต้นแบบ**

2) สนับสนุนพันธุ์พืชเศรษฐกิจมูลค่าสูง และปัจจัยการผลิตที่จำเป็นและเหมาะสม ซึ่งพันธุ์พืชที่สนับสนุนต้องเป็นพืชพันธุ์ดี พร้อมทั้งส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่นำไปสู่การเพิ่มผลผลิต การผลิต และประสิทธิภาพการผลิต เช่น เกษตรแม่นยำ ตั้งแต่ก่อนปลูกถึงการจำหน่าย เป็นต้น

3) ติดตาม เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำ และการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร

6.3 สร้างเกษตรกรต้นแบบปีที่ 1 (รายใหม่ปี 2569)

ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพให้เป็นเกษตรกรต้นแบบ โดยมีเงื่อนไขให้เกษตรกรต้นแบบที่ได้รับการคัดเลือกต้องเข้าร่วมโครงการฯ รวม 3 ปี เพื่อให้เกิดรายได้ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1) คัดเลือกเกษตรกร โดยการวิเคราะห์และประเมินศักยภาพเบื้องต้น ในการที่จะพัฒนาต่อยอดให้เป็นเกษตรกรต้นแบบ และพัฒนาให้เป็นจุดเรียนรู้ได้ โดยต้องเป็นเกษตรกรที่ยังไม่เคยได้รับการส่งเสริมให้เป็นเกษตรกรต้นแบบมาก่อน

2) วิเคราะห์/วางแผนการผลิตพืชให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมถึงองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้พืชเจริญเติบโต (อุณหภูมิ ความชื้น ปริมาณน้ำฝน แสงแดด ธาตุอาหาร ลักษณะดิน และความสูงของพื้นที่ ฯลฯ) และการบริหารความเสี่ยง เพื่อการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตให้แก่เกษตรกร

3) สนับสนุนพันธุ์พืชเศรษฐกิจแบบผสมผสานที่มีมูลค่าสูง เช่น กาแฟ อะโวคาโด มะคาเดเมีย หรือไม้โตเร็วตามบริบทของพื้นที่และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปัจจัยการผลิตที่จำเป็น และเหมาะสมตามแผนการผลิต ซึ่งพันธุ์พืชที่สนับสนุนต้องเป็นพืชพันธุ์ดี พร้อมทั้งส่งเสริมองค์ความรู้ โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต เช่น เกษตรแม่นยำ ตั้งแต่ก่อนปลูกถึงการจำหน่าย เป็นต้น

4) ติดตาม เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำ และประเมินผลระดับการเรียนรู้ การยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกร และการนำความรู้ไปปฏิบัติ

5) จัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด เพื่อนำไปสรุปผลและใช้วางแผนการดำเนินงานในปีงบประมาณต่อไป

6.4 พัฒนาระดับเกษตรกรต้นแบบปีที่ 2 (ต่อเนื่องปี 2568)

พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรต้นแบบที่ได้รับการส่งเสริมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1) จัดทำแผนการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบและแผนทำงานร่วมกับงานส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงจัดทำแผนการผลิต ซึ่งเป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากปี 2568 และการตลาดภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการพัฒนาระบบตลาดและโลจิสติกส์ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

2) สนับสนุนพันธุ์พืชเศรษฐกิจ ปัจจัยการผลิตที่จำเป็น และเหมาะสมตามแผนการผลิต ซึ่งพันธุ์พืชที่สนับสนุนต้องเป็นพืชพันธุ์ดี พร้อมทั้งส่งเสริมองค์ความรู้ โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต เช่น เกษตรแม่นยำ ตั้งแต่ก่อนปลูกถึงการจำหน่าย เป็นต้น

3) ติดตาม เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำ และประเมินผลการยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกร และการนำความรู้ไปปฏิบัติ

4) ปรับปรุงฐานข้อมูลเกษตรกรต้นแบบตามแบบฟอร์มที่กำหนด เพื่อนำไปสรุปผลและใช้วางแผนการดำเนินงานในปีงบประมาณต่อไป

6.5 พัฒนาระดับเกษตรกรต้นแบบปีที่ 3 (ต่อเนื่องปี 2567)

พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรต้นแบบ ที่ได้รับการส่งเสริมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1) จัดทำแผนการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบและแผนทำงานร่วมกับงานส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงจัดทำแผนการผลิต ซึ่งเป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากปี 2567 และการตลาดภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการพัฒนาระบบตลาดและโลจิสติกส์ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

2) สนับสนุนพันธุ์พืชเศรษฐกิจ ปัจจัยการผลิตที่จำเป็น และเหมาะสมตามแผนการผลิต ซึ่งพันธุ์พืชที่สนับสนุนต้องเป็นพืชพันธุ์ดี พร้อมทั้งส่งเสริมองค์ความรู้ โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเพิ่มผลผลิตการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต เช่น เกษตรแม่นยำ ตั้งแต่ก่อนปลูกถึงการจำหน่าย เป็นต้น

3) ติดตาม เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำ และประเมินผลการยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกร และการนำความรู้ไปปฏิบัติ

4) ปรับปรุงฐานข้อมูลเกษตรกรต้นแบบตามแบบฟอร์มที่กำหนด เพื่อนำไปสรุปผลการดำเนินกิจกรรม

6.6 ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายในการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตสินค้าเกษตรจากผลผลิตและวัตถุดิบที่มีในชุมชน โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า และสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกร ส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชนและพึ่งพาตนเองได้ มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1) คัดเลือกกลุ่มเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หรือกลุ่มเกษตรกรที่มีความต้องการและมีความพร้อมในการพัฒนาเพื่อดำเนินกิจกรรม กลุ่มละไม่น้อยกว่า 20 ราย

2) จัดทำแผนการปฏิบัติงานและหลักสูตรการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูป รวมถึงการวางแผนการตลาด และช่องทางการตลาด เป็นต้น

3) ดำเนินการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรตามแผนที่กำหนด

4) ติดตาม เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำ และการนำความรู้ไปปฏิบัติ

6.7 ติดตาม/ขับเคลื่อนโครงการในระดับพื้นที่

ค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พัก และค่ายานพาหนะ สำหรับเจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร (เกษตรที่สูง) ในการปฏิบัติงาน ติดตาม ให้คำแนะนำ ประเมินผล จัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร และการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเป้าหมาย ในการดำเนินงานโครงการ รวมทั้งการประชุมเพื่อเตรียมงานในระดับจังหวัด และอำเภอ

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2568 - กันยายน 2569

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2568			ปี 2569								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม				←	→							
2. ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม				←	→							
3. สร้างเกษตรกรต้นแบบปีที่ 1 (รายใหม่ปี 2569)							←	→	←	→		
4. พัฒนาระดับเกษตรกรต้นแบบปีที่ 2 (ต่อเนื่องปี 2568)							←	→	←	→		
5. พัฒนาระดับเกษตรกรต้นแบบปีที่ 3 (ต่อเนื่องปี 2567)							←	→	←	→		
6. ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร									←	→		
7. ติดตาม/ขับเคลื่อนโครงการในระดับพื้นที่				←	→	←	→	←	→	←	→	

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

เกษตรกร จำนวน 500 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรที่เหมาะสม

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

1) เกษตรกรร้อยละ 70 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเอง และการดำเนินชีวิตได้จริง

2) เกษตรกรร้อยละ 70 มีการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้

3) เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

9.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ: เกษตรกร จำนวน 500 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรที่เหมาะสม

เชิงคุณภาพ: 1) เกษตรกรร้อยละ 70 ที่เข้าร่วมโครงการ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเอง และการดำเนินชีวิตได้จริง

2) เกษตรกรร้อยละ 70 ที่เข้าร่วมโครงการ มีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรบนพื้นที่สูงที่เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ และสามารถนำมาปรับใช้ในการทำการเกษตรในพื้นที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ผลผลิตมีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองและอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ: เกษตรกร จำนวน 500 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรที่เหมาะสม โดยกำหนดให้ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร (เกษตรที่สูง) จัดเก็บข้อมูล และบันทึกตามแบบรายงาน สัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของเกษตรกร (แบบ กสท.) ลงในระบบ RBM และรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลการดำเนินงานรายไตรมาสลงในระบบ e-project ทันทีที่ดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ: เกษตรกรร้อยละ 70 ที่เข้าร่วมโครงการ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเอง และการดำเนินชีวิตได้จริง โดยกำหนดให้ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร (เกษตรที่สูง) จัดเก็บข้อมูลตามแบบรายงานสัมภาษณ์ เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของเกษตรกร (แบบ กสท.) บันทึกข้อมูลลงในระบบ RBM

***** ทั้งนี้ ขอให้รายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ดังนี้**

1) รายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลการดำเนินงานรายไตรมาส โดยบันทึกในระบบ e-project เมื่อดำเนินงานเสร็จสิ้นแต่ละกิจกรรมทันที

2) รายงานแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของเกษตรกร (แบบ กสท.) บันทึกข้อมูลลงในระบบ RBM หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ภายในวันที่ 30 กันยายน 2569

3) รายงานผลแบบจัดเก็บข้อมูลรายได้ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (เอกสารแนบ 1) ส่งกรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2569 ดังนี้

3.1) การเก็บข้อมูล ผลลัพธ์ (Outcome) ต้องเก็บรายได้ภาคการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทุกราย ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด

3.2) รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ คือ รายได้ภาคการเกษตรของเกษตรกรก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3.3) รายได้หลังเข้าร่วมโครงการ คือ รายได้ภาคการเกษตรของเกษตรกรหลังเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพืชเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเก็บข้อมูลในไตรมาสที่ 4

4) แบบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (เอกสารแนบ 2) ส่งกรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2569

หมายเหตุ: การรายงานผลทุกแบบฟอร์ม ให้จัดส่งกรมส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบไฟล์ Word และไฟล์ PDF ทาง E-mail: highland_doe@hotmail.com ทั้งนี้ ขอให้แนบไฟล์ภาพกิจกรรมมาด้วย

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร

1) นางสาวนันท์วัน ทองเบ็ญญ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาพื้นที่พิเศษ

2) นายทศพร เชาว์วิเศษ ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 0 2579 3797, 08 0665 7995

E-mail: highland_doe@hotmail.com
